

Projekt

z dnia 28 lutego 2024 r.

Zatwierdzony przez .....

**Uchwała Nr LXX/524/2024
Rady Gminy Popielów**

z dnia 29 lutego 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) Rada Gminy Popielów uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Popielów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt Gminy

Sybilla Stelmach

Załącznik
do uchwały Nr LXX/524/2024
Rady Gminy Popielów
z dnia 29 lutego 2024 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Popielów, 2024

Spis treści

I. WSTĘP – POSTANOWIENIA OGÓLNE	2
II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU.....	3
III. ADRESACI PROGRAMU	4
IV. DIAGNOZA SPOŁECZNA	4
V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	9
VI. CELE PROGRAMU	9
VII. ZADANIA PROGRAMU	10
VIII. PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE W REALIZACJI PROGRAMU	11
IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	16
X. MONITORING I EWALUACJA	16
XI. PODSUMOWANIE	17
Spis tabel.....	18

I. WSTĘP – POSTANOWIENIA OGÓLNE

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na dbaniu o dobro dziecka, zapewnieniu mu właściwej opieki i należytego wychowania. Obowiązkiem rodziny jest dbałość o prawidłowy rozwój dziecka, o ochronę jego zdrowia, odpowiednią edukację, rozwój talentu. Rodzina powinna zapewnić dziecku bezpieczny dom. Szukając prób pomocy dziecku należy skupić uwagę nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny, ponieważ w dezintegracji rodziny tkwi źródło sieroctwa społecznego.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm czy narkomanię jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, problemy związane z zachowaniem zdrowia psychicznego, zagrożenie zjawiskiem przemocy domowej.

Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawo do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem,

uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tu nie tylko o kontakt z rodziną, ale również o współpracę z nią, a więc obustronny wysiłek – ze strony pracowników pieczy zastępczej i rodziców- zmiierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej nakładającej na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny. Celem programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin, również w sytuacjach w których dzieci umieszczone zostały poza rodziną biologiczną i przebywają w pieczy zastępczej.

Program opracowano w oparciu o diagnozę środowiska lokalnego sporządzoną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie do której wykorzystano materiały własne i sprawozdania. Ukierunkowany jest on na potrzeby rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, określa cele i wyznacza kierunki działań, które pozwalają wzmocnić rolę i funkcję rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka.

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Zadania przyjęte do realizacji w ramach programu są spójne z kierunkami działań określonych w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;

- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

III. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami niniejszego programu są rodziny z dziećmi przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej. Uzupełniający charakter będą miały działania powszechnie skierowane do rodzin lub ich członków, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Mowa tu o ogólnodostępnych działaniach promujących wartości rodzinne i wspólne spędzanie czasu wolnego.

IV. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Gmina Popielów jest jedną z 13 gmin wchodzących w skład Powiatu Opolskiego, położoną na jego północno-zachodnim skraju. Graniczy od południowego wschodu z gminą Dobrzeń Wielki, z gminami powiatu brzeskiego: od południa z Lewinem Brzeskim, od zachodu ze Skarbimierzem, od północnego zachodu z Lubszą, gminami powiatu namysłowskiego: od północy ze Świerczowem i od północnego wschodu z Pokojem. Gmina Popielów podzielona jest na 12 sołectw: Popielów, Kaniów, Karłowice, Kurznie, Kuźnica Katowska, Lubienia, Nowe Siołkowice, Popielowska Kolonia, Rybna, Stare Kolnie, Stare Siołkowice, Stobrawa. Siedziba Gminy Popielów jest oddalona o ok. 24 km od Opola, 25 km od Brzegu, 55 km od Wrocławia, 40 km od autostrady A4. Gmina Popielów leży na terenie Stobrowskiego Parku Krajobrazowego oraz dorzecza Odry. Zajmuje powierzchnię 175,57 km².

Tabela nr 1. Liczba ludności Gminy Popielów w poszczególnych sołectwach, stan na 31.12.2022 r. oraz dynamikę zmian ludnościowych w latach 2014-2022

Miejscowość	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika zmiany liczby ludności 2014-2022
Kaniów	322	321	322	311	311	302	299	299	295	- 27
Karłowice	1330	1331	1291	1286	1277	1266	1252	1236	1223	- 107
Kurznie	503	505	508	503	505	500	496	495	487	- 16
Kuźnica Katowska	119	119	126	122	115	114	109	106	108	- 11
Lubienia	383	379	365	357	354	353	347	344	350	- 33
Nowe Siołkowice	395	396	391	395	401	407	385	376	373	- 22
Popielowska Kolonia	133	128	123	121	119	119	123	115	116	- 17
Popielów	2075	2061	2018	2008	2001	1997	1968	1945	1932	- 143
Rybna	289	296	285	281	285	284	289	298	294	+ 5
Stare Kolnie	223	223	223	221	221	224	225	229	232	+ 9
Stare Siołkowice	1942	1933	1928	1943	1922	1903	1912	1905	1904	- 38
Stobrawa	489	488	501	501	491	486	472	457	460	- 29
RAZEM	8203	8180	8081	8049	8002	7955	7877	7805	7774	- 429

Źródło: Raport o stanie Gminy Popielów za 2022 rok.

W rodzinach objętych pracą socjalną lub nadzorem kuratora, czy asystenta rodziny występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: zaniedbywanie nauki, nierealizowanie obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, wykluczeniem społecznym, niska samoocena, złe warunki socjalno-bytowe, uzależnienie od alkoholu rodziców. Brak odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Z terenu Gminy Popielów w latach 2021-2023 w pieczy zastępczej umieszczonych było:

- w 2021 roku - 5 dzieci,
- w 2022 roku - 6 dzieci,
- w 2023 roku - 5 dzieci.

Z obserwacji asystenta rodziny, który realizował zadania pieczy zastępczej w rodzinach z terenu gminy Popielów ujawniły się problemy związane głównie z dysfunkcyjnym funkcjonowaniem rodziny, które wynikają z różnych przyczyn. Wśród problemów z którymi borykają się rodziny jest m.in. niska wydolność wychowawcza przejawiająca się

np. w nierealizowaniu przez dzieci obowiązków szkolnych, opuszczaniu zajęć i praktyk, miernymi wynikami w nauce, demoralizującym zachowaniem, zwłaszcza w przypadku dorastającej młodzieży, brak akceptacji społecznej, trudności z integracją ze środowiskiem, kontakt z „niewłaściwym grupami społecznym”, odrzucenie przez grupę. Nierzadko rodziny te żyją na marginesie społecznym i dotyka je problem wykluczenia. W większości rodzin objętych pieczą opiekę nad dziećmi sprawuje jeden z rodziców, który, przy czym są to przypadki, gdy samotnie wychowuje dziecko matka lub ojciec. Źródłem problemów z którymi borykają się rodziny są również nadużywanie alkoholu i tworzenie toksycznych relacji konkubinatu, gdzie zdarzają się akty przemocy fizycznej i psychicznej. Nierzadko w rodzinach występują konflikty rodzinne w które zaangażowane są dzieci, co burzy ich równowagę emocjonalną. Niektóre rodziny borykają się również z problemami bytowymi, metraż przypadający na jednego członka rodziny jest niewystarczający do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju rodziny. Brak dobrego gospodarowania budżetem domowym jest również częstym problemem w rodzinach z dysfunkcjami. Wyżej wymienione problemy, z którymi borykają się rodziny objęte pieczą, wymagają wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego i nierzadko prawnego. Obecnie pieczą asystenta rodziny objęte są 4 rodziny.

Tabela nr 2. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

2021		2022		2023	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
5	9	4	10	6	10

Źródło: dane własne GOPS

Tabela nr 3. Rodziny objęte pomocą GOPS Popielów w latach 2021-2023

Rok	Rodziny ogółem	Rodziny bez dzieci	Rodziny z dziećmi	Rodziny z dziećmi						
				Ogółem dzieci	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 lub więcej dzieci
2021	114	87	27	58	9	9	7	1	0	1
2022	95	72	23	52	6	9	6	1	0	1
2023	114	104	25	52	8	10	5	1	1	0

Źródło: dane własne GOPS

Jak wynika z powyższej tabeli ilość rodzin korzystających z pomocy GOPS utrzymuje się na stałym poziomie. Z pomocy GOPS korzystają zazwyczaj osoby starsze, schorowane, niepełnosprawne, które nie mogą podjąć zatrudnienia, raczej rodziny bez dzieci. W roku 2022 z pomocy społecznej skorzystały 72 rodziny bez dzieci, natomiast w roku 2023 liczba ta zwiększyła się do 104 rodzin. Sytuacja taka może być spowodowana zwiększaniem kryterium dochodowego, głównie jeśli chodzi o pomoc żywnościową, jak również zmianą kierunku pomocy społecznej na bardziej usługową niż związaną tylko z wypłacaniem świadczeń pieniężnych (prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie wychowawcy podwórkowego, Kluby Senior+).

Tabela nr 4. Analiza SWOT Gminnego Programu Wsparcia Rodziny

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych • Powołany Zespół Interdyscyplinarny • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Baza instytucji wspierających rodzinę (policja, sąd, GOPS, organizację pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki, świetlice) • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży • Dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych • Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy. • Zatrudnienie asystenta rodziny • Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie wychowawcy podwórkowego w dwóch miejscowościach 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodziny) - dojazd do miasta powiatowego przy jednoczesnym niechętnym korzystaniu z usług w miejscowości gminnej • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej • Mały udział w środowisku „ animatorów kultury” - osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież • Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów • Ujemny przyrost naturalny
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój wolontariatu • Edukacja rodziców • Wdrażanie do współpracy z rodziną dysfunkcyjną rodzin wspierających • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i realizacji rządowych programów. • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym • Szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów • Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia” • Wzrost kosztów utrzymania rodzin • Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami, daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności • Wzrost negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu • Zjawisko eurosieroctwa • Postrzeganie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Rada Gminy przyjmuje Gminny Program Wspierania Rodziny, zwany dalej Programem, w celu wykonania zadań gminy, określonych ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.). Głównym założeniem programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny.

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi i ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

Celem działań jest zapobieganie powstania sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny i ochronny. W pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się rodziny z jej problemami i do wykorzystywania jej własnej aktywności i wewnętrznego potencjału, w celu zdobywania nowych umiejętności.

VI. CELE PROGRAMU

Cel główny: Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podejmowanie działań profilaktycznych na rzecz wzmocnienia rodziny.

Szczegółowe cele Programu to:

- Wieloaspektowe i interdyscyplinarne wspieranie rodzin w ich prawidłowym funkcjonowaniu,
- Promowanie roli rodziny oraz wspieranie skutecznych metod pracy z rodziną i dzieckiem, szczególnie poprzez współpracę lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych oraz przy wsparciu społeczności lokalnej,
- Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dla rodzin z dziećmi,
- Podnoszenie standardów pracy służb instytucji pomocowych.

VII. ZADANIA PROGRAMU

W ramach Programu przewiduje się realizację następujących zadań:

- 1) Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:**
  - a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
  - b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
  - c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny;

- 2) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:**
  - a) objęcie pomocą w zakresie dożywiania,
  - b) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia,
  - c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia;

- 3) Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:**
  - a) umożliwienie rodzinom wymagającym pomocy korzystania z usług asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
  - b) pomoc rodzinom przeżywającym trudności w dostępie do konsultacji i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego,
  - c) zwiększenie dostępności rodzin do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;

- 4) Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:**
  - a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym pracowników służby zdrowia,
  - b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii uzależnień (współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), podjęcie terapii dla osób stosujących przemoc domową i osób doświadczających przemocy domowej, współpraca z policją, Zespołem Interdyscyplinarnym,
  - c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,
  - d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,

- e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym;

5) Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej,
- b) odbudowanie środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej,
- c) przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie ze strony asystenta rodziny;

6) Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez:

- a) udział w kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
- b) udział w projektach, mających na celu poprawę jakości życia rodzin.

VIII. PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE W REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie we współpracy z innymi podmiotami w sposób podany w poniższej tabeli.

Tabela nr 5. Podmioty współpracujące w realizacji Programu

L.p.	REALIZATORZY	ZAKRES WSPÓŁPRACY	WSKAŹNIK REALIZACJI	CZAS REALIZACJI
1.	Urząd Gminy w Popielowie	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny • Zapewnienie opieki dzieciom poniżej 7 roku życia • Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorów funkcjonowania rodziny - Liczba miejsc w przedszkolach, klubach malucha i żłobkach - Liczba dzieci korzystających z wypoczynku 	Cały czas obowiązywania Programu
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Popielowie	<ul style="list-style-type: none"> • Kierowanie wniosków do sądu wobec osób co do których istnieje podejrzenie o uzależnienie od alkoholu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu • Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci; • Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” • Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji poprzez podjęcie terapii uzależnienia od alkoholu • Prowadzenie punktu pomocy psychologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wniosków do Sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. - Liczba opracowanych i wdrożonych projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci - Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych z udziałem członków GKRPA - Liczba posiedzeń GKRPA oraz liczba osób zapraszanych na spotkanie - Liczba osób, które skorzystały z pomocy punktu 	Cały czas obowiązywania Programu
3.	Jednostki oświatowe z terenu gminy Popielów	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych • Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zrealizowanych szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych - Liczba udzielonych porad pedagogicznych i wychowawczych 	Cały czas obowiązywania Programu

L.p.	REALIZATORZY	ZAKRES WSPÓŁPRACY	WSKAŹNIK REALIZACJI	CZAS REALIZACJI
		<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych • Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży • Rozwijanie oferty zajęć opiekuńczo wychowawczych i zajęć pozalekcyjnych • Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” • Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przygotowanych ofert zajęć opiekuńczo-wychowawczych, pozalekcyjnych - Liczba założonych procedur NK przez pracowników oświaty - Liczba grup diagnostyczno-pomocowych w których uczestniczyli pedagodzy 	
4.	Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” • Zapewnienie pomocy materialnej dla uczniów (stypendia szkolne) • Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników socjalnych • Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym • Poradnictwo i praca na rzecz rodzin świadczone przez asystenta rodziny • Świadczenie pracy socjalnej na rzecz rodzin • Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/ rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzających potrzebę ubiegania się o pomoc • Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcia terapii leczenia uzależnień, 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba dzieci korzystających z bezpłatnych posiłków - Liczba rodzin objętych wsparciem - Ilość rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wys. 4000 zł. - Liczba rodzin objętych asystenturą - Liczba rodzin objętych pracą socjalną 	Cały czas obowiązywania Programu

L.p.	REALIZATORZY	ZAKRES WSPÓŁPRACY	WSKAŹNIK REALIZACJI	CZAS REALIZACJI
		terapii dla par, sprawców przemocy domowej <ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej 		
5.	Zespół Interdyscyplinarny	<ul style="list-style-type: none"> • Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcia terapii leczenia uzależnień, terapii dla par, sprawców przemocy domowej • Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty” 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” - Liczba posiedzeń ZI - Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych 	Cały czas obowiązywania Programu
6.	Placówki służby zdrowia na terenie gminy Popielów	<ul style="list-style-type: none"> • Opieka i profilaktyka zdrowotna • Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” • Monitorowanie środowisk zagrożonych, przez pielęgniarki środowiskowe 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba programów profilaktycznych - Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych w których udział brali przedstawiciele służby zdrowia 	Cały czas obowiązywania Programu
7.	Komisariat Policji w Dobrzeniu Wielkim	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Popielów • Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” • Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przeprowadzonych interwencji - Liczba założonych procedur „Niebieskie Karty” w środowiskach w których przebywają dzieci /młodzież - Liczba patroli na terenie gminy Popielów 	Cały czas obowiązywania Programu
8.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem • Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - Liczba osób, którym udzielono wsparcia po opuszczeniu pieczy zastępczej 	Cały czas obowiązywania Programu

L.p.	REALIZATORZY	ZAKRES WSPÓŁPRACY	WSKAŹNIK REALIZACJI	CZAS REALIZACJI
		<ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym, opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki; opiekuńczo-wychowawcze • Udzielanie schronienia w sytuacji kryzysowej, poradnictwo. 		
9.	Sąd Rejonowy – III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Brzegu:	<ul style="list-style-type: none"> • Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego • Współpraca kuratora Sądowego z przedstawicielami instytucji znajdującymi się na terenie Gminy Popielów • Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba rodzin z którymi współpracuje kurator sądowy - Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych w których udział brał kurator sądowy 	Cały czas obowiązywania Programu
10.	Starostwo Powiatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Darmowe porady w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - prawa - mediacji - poradnictwa obywatelskiego 	- Liczba osób które skorzystały z porad	Cały czas obowiązywania Programu
11.	Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania	<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności, sportowej, rekreacyjnej oraz kulturalnej 	- Liczba organizacji działających na terenie Gminy Popielów	Cały czas obowiązywania Programu

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2024-2026 w Gminie Popielów są:

- 1) środki własne z budżetu gminy;
- 2) środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programie;
- 3) środki finansowe z funduszków zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

X. MONITORING I EWALUACJA

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy Popielów roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

XI. PODSUMOWANIE

Istotą skuteczności wdrażania i realizacji programu jest podejmowanie działań o natężeniu i stopniu dostosowanym do potrzeb rodzin mieszkających w Gminie. Ogólnym celem programu jest zapobieganie negatywnym zjawiskom dotyczącym rodziny. W Programie wskazano propozycje, które zwierają przed wszystkim działania profilaktyczne i wspierające.

Niewątpliwie niezbędna jest ścisła i systematyczna współpraca wszystkich instytucji. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci.

Spis tabel

Tabela nr 1. Liczba ludności Gminy Popielów w poszczególnych sołectwach, stan na 31.12.2022 r. oraz dynamikę zmian ludnościowych w latach 2014-2022

Tabela nr 2. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

Tabela nr 3. Rodziny objęte pomocą GOPS Popielów w latach 2021-2023

Tabela nr 4. Analiza SWOT Gminnego Programu Wsparcia Rodziny

Tabela nr 5. Podmioty współpracujące w realizacji Programu

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę i dzieci w taki sposób, aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Opracowany Program zawiera działania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie pomocy, wsparcia, podejmowania działań interwencyjnych oraz profilaktycznych wobec rodziny.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny konieczne jest zaangażowanie wielu instytucji, które wspierają rodzinę. Nowy Program jest kontynuacją poprzedniego, który obowiązywał w latach 2021-2023.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.